

ปัจจัยที่ยังผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรีไทยในเขตเมือง

นายเชษฐ ปรีชาวัฒน์

003629

"This document is the property of the Thailand Information Center (TIC), Chulalongkorn University and is to be returned within two weeks to the Thailand Information Center, Ratasart Building 3, Chulalongkorn University"

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัย
แผนกวิชาสังคม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๗

I 155A5106

FACTORS AFFECTING THE ATTITUDE TOWARD FAMILY PLANNING
OF THAI WOMEN IN URBAN AREAS

Mr. Chet Precharutana

Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts (Sociology)

Department of Social Studies

Graduate School

Chulalongkorn University

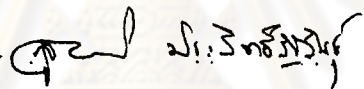
1974

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

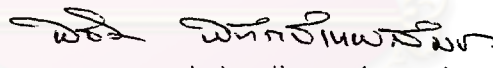

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ .. ประธานกรรมการ

X กรรมการ

 กรรมการ

กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย อาจารย์พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่ยังผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของ
สตรีไทยในเขตเมือง

ชื่อ นายเชษฐ ปรึชาวัฒน์ แผนกวิชา

ปีการศึกษา ๒๕๖๖

บทคัดย่อ

ความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อการศึกษาปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจสังคม จิตวิทยา และอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของสตรีไทยในเขตเมืองที่มีต่อการวางแผนครอบครัว โดยมีสมมุติฐานว่า

๑. สตรีกลางวัยเจริญพันธุ์น่าจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว ในอัตราที่สูงกว่าสตรีในวัยอื่นๆ
๒. สตรีที่มีบุตรมากน่าจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวในอัตราที่สูงกว่าสตรีที่มีบุตรน้อย
๓. สตรีที่มีฐานะร่ำรวยน่าจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวในอัตราที่สูงกว่าสตรีที่ยากจน
๔. สตรีที่มีการศึกษาสูงน่าจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวในอัตราที่สูงกว่าสตรีที่มีการศึกษาต่ำ

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา คือข้อมูลจากการวิจัยของโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาว เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและประชากรในประเทศไทย ในส่วนที่เป็นการวิจัยในเขตเมือง ดำเนินการโดยสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระหว่างเดือนเมษายน ถึงพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

ผลการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของสตรีไทยในเขตเมืองที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ปรากฏว่าสตรีที่อยู่ในภาวะเจริญพันธุ์ประมาณครึ่งหนึ่ง เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวประมาณ ๓ ใน ๖๐ ไม่เห็นด้วย นอกนั้นเป็นผู้ที่ตอบแล้วแต่กรณี และรวมทั้งผู้ที่ไม่ตอบ

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวกับปัจจัยทาง เศรษฐกิจ สังคม ประชากร และจิตวิทยา อาจจะสรุปได้ดังต่อไปนี้

ปัจจัยทางค่านประชากร

ประการแรกคืออายุของสตรี ปรากฏว่าสตรีกลางวัยเจริญพันธุ์มักเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่าสตรีในวัยอื่นๆ

ประการที่สอง คือจำนวนบุตรที่มีชีวิตปัจจุบัน ปรากฏว่าสตรีที่มีบุตร ๑ - ๒ คน มักเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่าสตรีที่มีบุตรมาก หรือไม่มีบุตรเลย

ประการที่สาม คือเชื้อชาติ ปรากฏว่าสตรีเชื้อชาติไทยและสตรีเชื้อชาติจีนปนไทย มักเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวในอัตราใกล้เคียงกัน และมากกว่าสตรีเชื้อชาติจีน

ปัจจัยทางสถานเศรษฐกิจสังคม

ประการแรก คือฐานะทางเศรษฐกิจ ปรากฏว่าสตรีที่มีฐานะร่ำรวยมักเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่าสตรีที่มีฐานะต่ำกว่า

ประการที่สอง คืออาชีพ ปรากฏว่าสตรีที่ประกอบอาชีพเสมียน วิชาชีพและบริหาร ข้าราชการและทหาร มักเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่าสตรีที่ประกอบอาชีพกสิกรรม อาชีพค้าขาย และอื่นๆ

ประการที่สาม คือระดับการศึกษา ปรากฏว่าสตรีที่มีการศึกษาสูงมักเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่าสตรีที่มีการศึกษาต่ำ

ประการที่สี่ คือความรู้วิธีป้องกันการปฏิสนธิ ปรากฏว่าสตรีที่ทราบวิธีป้องกันการปฏิสนธิมักเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่าสตรีที่ไม่ทราบ

ปัจจัยทางจิตวิทยาและปัจจัยอื่นๆ

ประการแรก คือความต้องการบุตรเพิ่ม ปรากฏว่าความต้องการบุตรเพิ่มหรือไม่-
ต้องการบุตรเพิ่ม ไม่มีผลทำให้ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวมีความแตกต่างกัน

ประการที่สอง คือการเจริญพันธุ์เกินระดับ ปรากฏว่าสตรีที่มีการเจริญพันธุ์เกินระดับ มักเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่าสตรีที่มีการเจริญพันธุ์ต่ำระดับ

ประการที่สาม คือการใช้วิธีป้องกันการปฏิสนธิ ปรากฏว่าสตรีที่เคยใช้วิธีป้องกันการปฏิสนธิมักเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่าสตรีที่ไม่เคยใช้

Thesis Title Factors Affecting the Attitude Toward Family Planning of
 Thai Women in Urban Areas
Name Mr. Chet Precharutana Department Social Studies.
Academic Year 1973

ABSTRACT

The purpose of this study is to analyse the factors affecting the attitude toward family planning of Thai women in urban areas. The main hypotheses of this study are :-

- Women in middle fertility age should be more likely to approve of family planning than others.

- Women who have more children should be more likely to approve of family planning than those who have few children.

- Women of higher socioeconomic status should be more likely to approve of family planning than those of lower socioeconomic status.

Data were collected by the National Longitudinal Survey of Social, Economic and Demographic Change in Thailand, Institute of Population Studies, Chulalongkorn University, April - May 1970. The method used in collecting data was to administer questionnaires to heads of households and their wives, and also every ever-married women in the family.

This thesis emphasizes relationship between various factors and the attitude toward family planning. It was found that several demographic factors affecting the attitude toward family planning of women were as follows: those in the middle fertility ages were more likely to approve of family planning than younger or older number in fertility age groups, women who had 1 - 2 living children were more likely to approve of it than those who had none or more than 2 living children. Chinese women were more likely to disapprove of family planning than Thai women.

Economic factors also influenced the attitude toward family planning. There was a positive correlation between economic status and approval. Clerks, professionals, and officials were more likely to approve than farmers or merchants.

Social factors affecting the attitude toward family planning were as follows. Women who had higher education were more likely to approve than those who had lower education or illiterate group; those who had knowledge of contraception were more likely to approve than those who had none.

Psychological factors affecting the attitude toward family planning of woman were also examined. There was no correlation between desire for additional children and the attitude toward family planning. Women who had excess fertility were more likely to approve than those who had deficit fertility. In addition, there was a positive correlation among knowledge, attitude, and practice of family planning.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนวิทยานิพนธ์นี้ ใครขอแสดงความขอบคุณอย่างสูง ต่อสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ข้อมูล เพื่อทำการวิจัยสำหรับการศึกษาในชั้นปริญญาโท และผู้เขียนวิทยานิพนธ์นี้ ใครขอแสดงความขอบคุณอย่างสูงต่อ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ ผู้อำนวยการสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณาอนุมัติให้ใช้ข้อมูลของสถาบัน เพื่อทำการวิจัย

อาจารย์พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ อาจารย์แผนกวิชาสังคมวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และควบคุมการวิจัยที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ปรึกษา ให้ข้อคิดเห็นแก้ไขข้อความจนถูกต้อง เหมาะสมตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษา อย่างใกล้ชิด

Dr. John Knodel นักวิจัยที่ปรึกษาของสถาบันประชากรศาสตร์ ผู้เป็นกรรมการ รองศาสตราจารย์ พันโท เลื่อม ลัทธนันท์ อาจารย์คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับทำโปรแกรม คอมพิวเตอร์ เป็นอย่างดี

ผู้เขียนใคร่กราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. สุชาติประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ผู้เป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งให้คำปรึกษาตลอดจนแนะแนวทางการเขียน การค้นคว้า และ กระตุ้นเตือนให้ข้าพเจ้ามีความพยายามในการศึกษา เป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณ คุณกรรณิการ์ณอักษรกุล เพื่อนผู้ช่วยเหลือและประสานงานวิจัยให้บรรลุผล สำเร็จ นอกจากนี้ขอขอบคุณเพื่อนๆ พนักงานรหัสทุกคน พนักงานพิมพ์ ตลอดจนนักศึกษา ที่ได้ออกไปทำการสัมภาษณ์จนได้ข้อมูลมาศึกษา

ประการสุดท้าย ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ ผู้ให้กำลังใจในการศึกษา ตลอดจนให้เงินเพื่อทำการวิจัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ฅ
บท	
๑. บทนำ	๑
๒. วิธีการศึกษา และรวบรวมข้อมูล	๒๓
๓. ทศนคติต่อการวางแผนครอบครัวและปัจจัยทางประชากร	๓๒
๔. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมกับทศนคติต่อการวางแผนครอบครัว	๕๘
๕. ปัจจัยทางจิตวิทยา และปัจจัยอื่นๆ กับทศนคติต่อการวางแผนครอบครัว	๘๖
๖. สรุป และข้อเสนอแนะ	๑๑๒
บรรณานุกรม	๑๑๕
ประวัติการศึกษา	๑๒๐

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
๑. อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรีไทยในเขตเมือง	๓๒
๒. อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรีจำแนกตามกลุ่มอายุ	๓๓
๓. อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตามกลุ่มอายุและอาชีพ	๓๘
๔. อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตามกลุ่มอายุและระดับการศึกษา	๔๒
๕. อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตามจำนวนบุตรที่มีชีวิตปัจจุบัน	๔๔
๖. อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตามจำนวนบุตรที่มีชีวิตปัจจุบัน และกลุ่มอายุ	๔๗
๗. อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตามจำนวนบุตรที่มีชีวิตปัจจุบัน และระดับการศึกษา	๕๐
๘. อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตามเชื้อชาติ	๕๓
๙. อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตามเชื้อชาติและกลุ่มอายุ	๕๕
๑๐. อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตามเชื้อชาติและจำนวนบุตรที่มีชีวิตปัจจุบัน	๕๗
๑๑. อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ	๖๐
๑๒. อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจและกลุ่มอายุ	๖๓
๑๓. อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจและจำนวนบุตรที่มีชีวิตปัจจุบัน	๖๕

ตารางที่

หน้า

๑๔.	อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี	จำแนกตามอาชีพ	๗๑
๑๕.	อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี	จำแนกตามอาชีพและกลุ่มอายุ	๗๒
๑๖.	อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี	จำแนกตามอาชีพและจำนวนบุตรที่มีชีวิตปัจจุบัน	๗๖
๑๗.	อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี	จำแนกตามระดับการศึกษา	๘๓
๑๘.	อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี	จำแนกตามระดับการศึกษาและกลุ่มอายุ	๘๔
๑๙.	อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี	จำแนกตามระดับการศึกษาและจำนวนบุตรที่มีชีวิตปัจจุบัน	๘๗
๒๐.	อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี	จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับวิธีป้องกันการปฏิสนธิ	๘๘
๒๑.	อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี	จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับวิธีป้องกันการปฏิสนธิ และกลุ่มอายุ	๙๒
๒๒.	อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี	จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับวิธีป้องกันการปฏิสนธิ และจำนวนบุตรที่มีชีวิตปัจจุบัน	๙๔
๒๓.	อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี	จำแนกตามความต้องการบุตรเพิ่ม	๙๗
๒๔.	อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี	จำแนกตามความต้องการบุตรเพิ่ม และจำนวนบุตรที่มีชีวิตปัจจุบัน	๙๘
๒๕.	อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี	จำแนกตามความต้องการบุตรเพิ่มและกลุ่มอายุ	๑๐๑
๒๖.	อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี	จำแนกตามการเจริญพันธุ์เกิน-ต่ำระดับ	๑๐๔

ตารางที่	หน้า
๒๗. อัตราส่วนร้อยของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตามการเจริญพันธุ์เกิน และจำนวนบุตรที่มีชีวิตปัจจุบัน	๑๐๖
๒๘. อัตราส่วนร้อยของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตามการใช้วิธีป้องกันการปฏิสนธิ	๑๐๘
๒๙. อัตราส่วนร้อยของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตามการใช้วิธีป้องกันการปฏิสนธิและเชื้อชาติ	๑๑๐
๓๐. อัตราส่วนร้อยของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตามการใช้วิธีป้องกันการปฏิสนธิ และความรู้เกี่ยวกับวิธีป้องกันการปฏิสนธิ	๑๑๑

 ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย